

EGINAK

Gizarteko jokabidea, egiz, aurrera, eroatea, bizitzak berak danez goitik ta gizon zentzunak ta zuzentasunak eskatzen dabe. Gizonaren bizia burruka bat da munduan. Ta burruka ori dator berezko izatetik, alperkeritik, guzurretik zapaltzetik, zuzentasunik ezetik ta abar... Alperkeria, geienean, lodikotea izan oi da. Itxuraz biotz zabala, arpegi eder ta barretsua. Adiskide askodun giza-kia da.

Bere lagun kutunen artean, ezer egin ez dabenak, ondamuz beterikoak ta mina beti, norberak asmaturiko txarrak besteen aurka, bota alan, esaten dabiltezenak, izaten ditu. Ume arotik ezagutu izan dot era ortako jente graziozua. Toldopetan alkartuten ziran ardo, kafe ta kopa inguruetan, ta gero, ekin mutil, inguruko ezer egin nai ta egiten daben guztiak bera bota nairik.

Baiña irudi onek balio ba-dau, ekaitz artean jaio, esi ta arnariak emon dituan zugatza miragarria da. Beren barruko indarrez, ekaitz guztien aurka bizia zaindu dau ta bere erraietako almenez frutua emon deutso jaubea-ri. Ta andre ta gizonen aurrean erabiliak alderdi guztie-tatik, beti, burrukaz josita ta giza aizeak eta trumoiak menperatu ez dituenak, onek dira biziaren ardatza ta gizadiari eutsi-erazo bear deutesnak.

Era ontako erazoetan, gogoz, Ian egiten dabenak, egiaren ta zuzentasunaren indarra ta argitasuna eurekin bear dabe. Ainbesteko denporala ba, ezin daiteke oiña-ri on barik menperatu. Gaitz au berezkoa dau giza-diak. Izan bere, miñari eragitea oso erreza da, ta piper miñagaz doanian batez ere guzurra ta kalte egitea nas-tean dabela, askoz atsegiñagoa.

Egite onak luzarorako, oiñari ona ta sustraia sendoak izan al dagizun, burlez, aurrean, erabilia izan bear ete dau? Gure aurrean ba-dogu ikasbide orren eredia emon deuskun maisua. Dana on egin ta azkenean zigo-rrik gogorrena emon eutsen. Munduak ezagutzen eban zigorrik gogor ta lotsagarriena.

Munduko jazokunak, edestiak, olantxe, dira urtien joan-etorrian. Baiña egiñak, or, geratzen dira gizon zen-tzundunen ezaugarri.

Joan diran zortzi urte oneitan arriak eurak ere berba egiten dabe Euzkadin egin dan lanaren aide. Ta ez dira testigantza emoilie txarrenak, aurrean ikusten dabena agertzen dabe. Bideetan zear ba-zoaz, aurrean daukazuz ikuspegi legez, bide zabak ederrak.

Kaisio bideak..., Noztik ona ba aldakuntza pozgarri onek...? Bai, gu len, urteetan egon gara esker txarrean

baztertuta... zuloz, arri baldar ta sastrakaz inguraturik Cure ondasunak ortik zear eroaten zituen ta emen gengoan, itxura txarrean, nekez ta miñez josita. Gure baserritarrak, aldatz gora ta aldatz bera, or ibili dira lorretan eta lerretan, eurek Euzkadiren oiñarria izanik. Andik urriñetik gure bizia ez eben ikusten ta lagunta-sunerako gitxiago onartzen. Arek ez ziran gure lur, inguru ta egoeraren adiskide min.

Noz edo nozkoren baten, aldi egokiagoren batek, iza-diak diño, gure alderako eldu bear eban. Ta euskal semeak, erriko gizonak artu bear eben gure ardurea. Zortzi urte onetan bizitza barri bat ikusten asi gara... ta mendi, zelai ta arruetan zear arri asko dabilteaz berbetan.

Euzko gizonak, zatoze gure inguruetara ta jarrai eder lanean. Euskalerriko lur guztiak onartzen dau bere semeen lan jokabidea. Lanak agertzen dau erri ta auzoei egindako mesedea. Euskal mendiak, batean bestean, edonun, arnasa barria artu dabe ainbeste bide barri zabaiez, ta euzko basetxeak indar barriz sendotu dira. Poza eldu da gure lur-aldeetara ta eurok diardue esaten... jarrai on egiten, guk be orixe diñogu, on egin erriari ta erriak be ikusi dagiala, nor arduratzen dan berarekin.

LANDUZ

Dana aldatz gora
basa, zulo, arriak,
bide bigurriak;
otso eta artza arreak,
pozez, oi u sasia
ikaragarriak.

Kezkaz egon euzkoa
aspaldi min larritan
erriaren miñez;
zapaltzaillea jun zan
kateaik eroanez
beren zoramenez.

Euzko gizon barriak
aritzak mendia lez
maitatzen erria;
egia loratu da
euzko mendiak zear
basetxe zuria.

PAULIN